



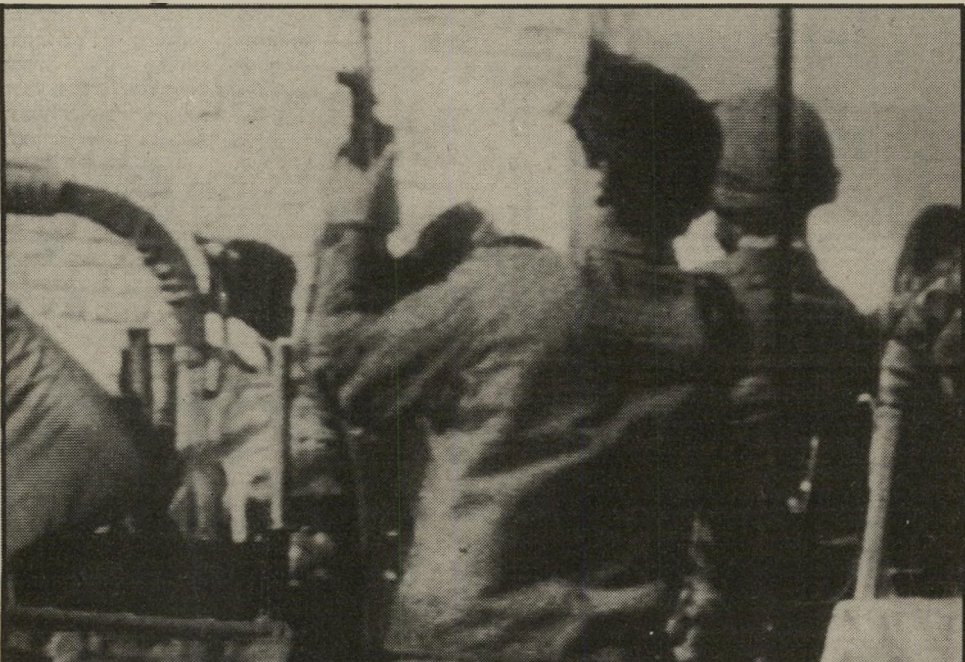
אבי הדרוג על גבי חובש ברמאללה, אחרי שהתעלף ריזות בבית החולים

הטירטור הממושך הביא לפיצוץ בלתי נמנע. המרצה רצה לנסות התנגדות פאסיבית. צה"ל הגיב באלימות

לחייל שזו לא הפגנה, שאנחנו רק יושבים ולא רוצים לפגוע באיש. שאנחנו מעוניינים שיסירו את המחסום, ואנחנו לא נגד שום דבר אחר. ישבנו בשקט, לא שרנו ולא קראנו סיסמות. בינתיים ניגש עוד מורה לרכב עם החיילים. המורה היה עצבני וכעס על החיילים, ואמר שבגלל המחסומים האלה יש הפרעות ללימודים באוניברסיטה. החייל אמר שזו לא בעיה שלו, שאם יש למישהו תלונות שייגש לממ"ש שלה. צאלח ביקש כמה פעמים מן האנשים שלא ישירו ולא יקראו סיסמות, כדי שהכל יהיה שקט. בעורנו יושבים ליד המחסום, הגיע רכב צבאי גדול, ואחריו שני ג'יפים. הרכב הראשון נסע במהירות, כשהוא

מה עושים במחסום? הם עוצרים כל רכב, מבקשים לראות תעודת זהות ושואלים אם אנחנו נוסעים לאוניברסיטה. בעורנו מסתכלים בטור המכוניות, ראינו שכמה מן האנשים התייאשו, והם מסובכים את הרכב שלהם ונוסעים בכביש בחזרה לרמאללה. דיברנו עם עוד כמה אנשים, והחלטנו ביחד שלא כדאי שהם יחזרו לרמאללה, אלא שנאסוף את כל האנשים ונשב ביחד ליד המחסום. המחסום הזה, שהוצב כמה פעמים באותו השבוע, הפריע לעבודה הסדירה של האוניברסיטה, זה גורם לאיחורים כשיעורים ולמתח רב בין הסטודנטים ובין המרצים. בין המכוניות הרבות שהמתנו היו גם אוטובוסים ובהם סטודנטים, שהיו

האם הגדה בונדרת?



תיגבורת של צה"ל בקמפוס של בירזית. בכורח הנסיבות.

שעובר במחסום. תהליך זה ארך זמן רב, ויצר שיירה ארוכה של מכוניות ממתינות לפני המחסום. לכל מי שהגיע למקום, היה ברור שיוסדה לימודים זה אבוד מראש. מרגע הצבת המחסום, התפתחו הדברים במהירות, ובסופו של היום היו בידי כוחות הביטחון שני סטודנטים הרוגים, קרוב ל-20 פצועים וכמה עצורים, ביניהם הדר' צאלח עבדאל-ג'וואד, מרצה להיסטוריה באוניברסיטת בירזית.

איחורים לשיעורים

הדר' עבד אל-ג'וואד נעצר ביום החמישי בבוקר. כוחות הביטחון הודיעו כי הוא חשוד בכך שאירגן את ההפגנה, שבמהלך פיזורה האלים נהרגו שני סטודנטים מן האוניברסיטה. לפי טענת כוחות הביטחון הוא נתן את האות לפתיחת ההפגנה, בכך שהעמיד את ריכוז הרוחב הכביש המוביל לארץ ניברסיטה ויצר פקקית נוגעה גדולה, והתייחסות של עשרות סטודנטים ומרצים מן האוניברסיטה.

כל התחיל בשקט. צה"ל החליט באחד הבקרים להציב מחסומים בדרכי הגישה לאוניברסיטת בירזית. החיילים במחסומים ביקשו מכל מי שהגיע למקום תעודת זהות, הביטו בהן, ורק אז הירשו לאנשים לעבור לתוך העיירה. מחסומים אלה עיכבו את הסטודנטים והמרצים שהגיעו לאוניברסיטה, ושיבשו את הלימודים.

אלברט אגוריאן, דובר האוניברסיטה, המלמד היסטוריה איסלאמית, העביר הודעה לעיתונות הישראלית ולעיתונות הערבית במיזרח ירושלים על הטרדות המחסומים. עיתוני ישראל לא מצאו כדעיה עניין, ולא פירסמו אותה. עיתוני מיזרח ירושלים רוקאו רצו לפרסם כמה שורות על המחסומים, אך שום ידיעה הנוגעת לנושא זה לא עברה את הצנזורה החמורה, הנהוגה כלפי עיתונים אלה.

כך נשארו המחסומים כגדר סוד מקומי. כך הגיע היום החמישי בבוקר. שוב הוצב מחסום כבניסה לעיירה בירזית. הפעם, בניגוד לפעמים הקודמות, החליט מי שהחליט שיש לרשום כל מי

מבקש מכולם לזוז מן הדרך. היה ברור שמי שלא יזוז צפוי לסכנת דריסה. זוזו מהדרך. החייל ליד המחסום ניגש לקציין, שהגיע כאותו רגע, אמר לו כמה מילים והצביע על צאלח. הקציין ניגש אליו וביקש ממנו תעודת זהות. חייל אחר ניגש לאנשים וביקש מהם לזוז. לא ענינו. ופיתאום אחד החיילים זרק גזאז מרמיק. סטודנט שעמד ממול זרק מייד בתגובה אבן או שתיים. צאלח, שעמד ליד הקציין, נופף בידיים וצעק אל הסטודנטים: "אל תזרקו אבנים! אנחנו לא נעשה שום דבר אליכם!" הצעקות שלו עוררו את החיילים שלידי. הם היו בטוחים שהוא המנהיג, והתחילו להוביל אותו לכיוון הג'יפ הצבאי. הם דחפו אותו והיכו אותו, לקחו ממנו את תעודת זהות וביקשו ממנו לעמוד בשקט ליד המחסום הצבאי.

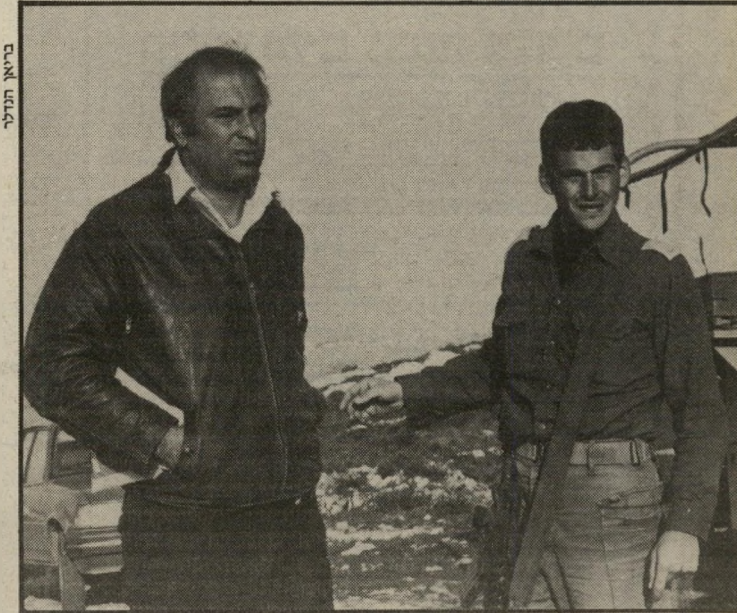
בדרכם לאוניברסיטה, וגם הם הצטרפו אלינו. היינו בסריה כערך 200 איש. הגענו למחסום, והחיילים התחילו לצעוק עלינו. הם לא רגילים לראות את האנשים מחוץ לרכב, הם רגילים, כנראה, לראות אותם יושבים בשקט במכוניות ומציינים להוראות הצבא. כשהגענו ליד המחסום, ראינו שבאותו בוקר הוא היה שונה מאשר בכל הימים הקודמים. הפעם לא רק הסתכלו בתעודות זהות, אלא עמדו ורשמו כל אחד ואחד — מיספרי זהות ושמות. מובן שפעולה כזאת לוקחת שעות, ולא היה שום סיכוי שאותו יוס'לימודים יתנהל לפי מערכת הישעו הקבועה של האוניברסיטה.

אל תירה!

הגענו ברכנו עד למחסום, וישבנו על הארץ. אחד החיילים ניגש למכשיר הקשר והתחיל לדבר לתוכו. צאלח, שמבין קצת עברית, קלט את המילה "הפגנה". הוא מייד הסביר

צאלח עבדאל-ג'וואד אינו איש פוליטי, ואינו משתייך לאף אחת מן הקבוצות והתנועות הפלסטיניות. "ויותר מזה", מוסיפה איסלח, אשתו, שגם היא מרצה באוניברסיטת בירזית, "צאלח לא יכול היה להעמיד את מכוניתו לרוחב הכביש, הוא פשוט אינו נוהג. אין לו רשיון נהיגה." היתה זו רווקא איסלח שנהגה את המכונית המישפחתית ביום החמישי בבוקר מביתם שבאל-בירה לכיוון ארץ ניברסיטת בירזית.

מספרת איסלח: נסענו בבוקר לאוניברסיטה ברכב שלנו. השעה היתה חמש דקות ל-8. אני נהגתי, כרגיל. פיתאום ראינו טור ארוך-ארוך של מכוניות עומדות לפני מחסום צבאי. אנחנו, שהיינו אז המכונית האחרונה, היינו במרחק של 700 מטר מהמחסום. יצאנו מן המכונית והתקרבו למחסום. כרי לראות מה קורה. באותו השבוע היו כבר כמה פעמים מחסומים כאלה בכביש לבירזית והמחסומים גרמו לאיחורים באוניברסיטה.



חייל צה"ל והמרצה עבדאל-ג'וואד במחסום התנגדות פאסיבית